21.11.2018

Taksamittarisääntelyyn ja taksialan harmaan talouden torjuntaan liittyviä kysymyksiä

Liikenteen palveluista annetun lain tiedonantovelvollisuudet

Liikenne- ja viestintäministeriöltä (jäljempänä myös *LVM*) on tiedusteltu, että voisiko liikenteen palveluista annetun lain (320/2017, jäljempänä myös *liikennepalvelulaki*) II osan 1 luvun 13 §:ää muuttaa siten, että siinä tarkoitetut tiedot toimitettaisiin Liikenteen turvallisuusviraston/Liikenne- ja viestintäviraston sijaan suoraan verottajalle. Lisäksi ministeriöltä on tiedusteltu sitä, tulisiko pykälässä edellyttää myös muiden tietojen antamista kuin siinä nyt edellytettyjä maksutietoja.

Liikenne- ja viestintäministeriö myös huomauttaa, että kyseisen pykälän ensisijainen tarkoitus on edistää veroviranomaisen mahdollisuuksia seurata kuljetuspalvelun tarjoajien veroviranomaiselle ilmoittamien korvausten määrää ja varmistua siitä, että verovelvoitteet on asianmukaisesti suoritettu. Ensisijaisesti tiedonantovelvollisuudesta säädetään verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995, jäljempänä myös *VML*) 15 §:ssä, ja liikenteen palveluista annetun lain säännös on ainoastaan tätä säännöstä täydentävä. Tiedot toimitetaan siis ensisijaisesti verottajalle, jos yritys on tähän velvoitettu. Jos liikennepalvelulain säännöstä muutettaisiin siten, että siinä velvoitettaisiin toimittamaan tiedot suoraan Verohallinnolle, olisi säännös pitkälti päällekkäinen verotusmenettelystä annetun lain 15 §:n kanssa. Lisäksi on syytä huomata, että Verohallinto voi myös antaa VML:n 15 §:n 9 momentin nojalla määräyksen annettavista tiedoista, tietojen antamisen ajankohdasta ja tavasta.

LVM on käynyt asiaa Verohallinnon kanssa läpi ja pohtinut, mikä olisi tarkoituksenmukainen tapa edetä asiassa. Verohallinto näkee, ettei säännösmuutokselle ole tällä erää tarvetta. Verohallinto näkee, että ilmoitusvelvollisuuden sääntely olisi syytä säilyttää ensisijaisesti VML:ssa, eikä pidä kannatettavana sitä, että liikennepalvelulakiin lisättäisiin VML:iin nähden päällekkäistä sääntelyä. Verohallinto katsoo, että liikennepalvelulain säännös on syytä säilyttää ennallaan, sillä se palvelee jo nykyisellään verottajan tietotarpeita. Verohallinto katsoo saavansa tarvittaessa tiedot Liikenteen turvallisuusvirastolta/Liikenne- ja viestintävirastolta.

Verohallinnon on tarkoitus jatkossa kerätä tietoja nykyisen VML:n 15.1 §:n nojalla. Verohallinto voisi edellyttää esimerkiksi määräämällä Verohallinnon päätöksellä yleisestä tiedonantovelvollisuudesta. Verohallinto voisi esimerkiksi määrätä liikennepalvelulaissa tarkoitetun välityspalvelun tarjoajan tai sen Suomessa olevan edustajan ilmoittamaan tiedot taksiliikenteen harjoittajille välittämistään suorituksista. Verohallinnon mukaan tämä tietojen keruu voisi alkaa vuodesta 2020, kun on ensin saatu kokemuksia Liikenteen turvallisuusvirastolta/Liikenne- ja viestintävirastolta saatujen tietojen riittävyydestä ja hyödynnettävyydestä verotusta varten. Lisäksi Verohallinto kokee, että asian tulee olla käytynä läpi sidosryhmien kanssa, jotta voidaan varmistua siitä, että sidosryhmillä on ylipäätään valmius Verohallinnon tarvitsemien tietojen ilmoittamiseen.

Verohallinnossa on muutenkin pohdittu, mitä tietoja tarvitaan alustatalouden palvelujen verovalvonnan toteuttamiseksi. Arviointityö tämän suhteen on kuitenkin kesken. Verohallinto katsoo, että kyseisestä

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

näihin liittyvistä tiedonantovelvollisuuksista tulisi tarvittaessa säätää VML:ssa. Tästä asiasta Verohallinto keskustelee valtiovarainministeriön kanssa.

Liikenne- ja viestintäministeriö yhtyy Verohallinnon esittämiin näkemyksiin, eikä pidä lakimuutoksia tältä osin tarpeellisena.

Ajoneuvolain tekniseen käyttöyhteyteen liittyvä määräyksenantovaltuus

Liikenne- ja viestintäministeriöltä on tiedusteltu, voisiko ajoneuvolain 27 a §:n 8 kohdan esitettyä muotoilua täsmentää siten, että siitä kävisi tarkemmin ilmi, mistä asioista Trafi voisi antaa tarkempia määräyksiä tekniseen käyttöyhteyteen liittyen. Liikenne- ja viestintäministeriö on käynyt myös tätä asiaa läpi Verohallinnon ja Harmaan talouden selvitysyksikön kanssa.

Näiden keskustelujen perusteella on tultu siihen tulokseen, että tarkemmasta tietosisällöstä voisi olla tarkoituksenmukaista säätää, mutta sitä ei pidetä tällä aikataululla tarkoituksenmukaisena. Markkinoiden muutostilanteessa ei vielä tarkalleen ottaen tiedetä yritysten liiketoimintamalleja tai sitä, miten ne lähitulevaisuudessa muuttuvat. Tästä syystä ei ole myöskään vielä tiedossa, millaista tietoa toiminnasta ylipäätään syntyy tai millainen tieto olisi esimerkiksi verovalvonnan näkökulmasta tarkoituksenmukaista. Valvontakeinojen ja -käytäntöjen luomisessa menee myös oma aikansa, eikä valvontaa tekevät viranomaiset pysty tällä hetkellä tarkalleen ottaen sanomaan, mitä tietoa he tarvitsevat valvonnassa ja millaista tietoa on ylipäätään mahdollista saada. Valvovat viranomaiset suosittelevatkin, että markkinoiden kehittymistä seurataan ja tarkempia säännöksiä annetaan siinä vaiheessa, kun viranomaisilla on parempi kuva tietotarpeista.

Liikenne- ja viestintäministeriö näkee asian samalla tavalla. LVM katsoo, että valvontakeinojen tulee sopeutua liiketoimintamalleihin, ja tämä edellyttää huolellista markkinoiden kehityksen seurantaa ja kokemuksia tämän hetken tilanteesta. Yksityiskohtaisen sääntelyn luominen tässä tilanteessa voisi johtaa siihen, että yrityksille syntyy tarpeetonta hallinnollista taakkaa, josta ei kuitenkaan ole vastaavaa hyötyä valvonnan näkökulmasta.

Liikenne- ja viestintäministeriö suosittelee, ettei tässä tilanteessa tehtäisi sääntelymuutoksia, vaan seurattaisiin markkinoiden kehitystä, ja tehdään sääntelymuutokset tarvittaessa myöhemmin.

Taksiliikenteessä käytettävien maksutapojen sääntely

Liikenne- ja viestintäministeriöltä on myös tiedusteltu, voitaisiinko taksiliikenteessä hyväksyttävistä maksutaviosta säätää siten, että pelkkä käteismaksu ei olisi mahdollinen vaan kaikkien taksien olisi hyväksyttävä korttimaksu. Liikenne- ja viestintäministeriö huomauttaa, että jo voimassaolevan liikenteen palveluista annetun lain III osan 1 luvun 2 §:n 7 kohdan mukaan matkustajalla on lähtökohtaisesti oikeus maksaa matkansa sekä käteisellä että yleisimmillä maksukorteilla. Tästä voidaan poiketa vain, jos luvanhaltija on ilmoittanut sähköisessä muodossa, esimerkiksi verkkosivuillaan tai mobiiliapplikaatiossa, että käytössä on vain jokin tietty maksutapa, ja matkustaja tilauksen tai varauksen yhteydessä hyväksyy tämän menettelyn. Siten esimerkiksi tyypillisissä tolpalta tai kadulta otettavissa kyydeissä matka pitäisi pystyä maksamaan sekä käteisellä että yleisimmillä maksukorteilla. Kyseisen lainkohdan muotoilulla on pyritty ensisijaisesti mahdollistamaan erilaiset verkkomaksamistavat ilman, että taksissa täytyisi olla tarpeettomia maksulaitepäätteitä.

Liikenne- ja viestintäministeriö ymmärtää, että käteismaksaminen ja siihen liittyvät tulonsalaukset ovat riski harmaan talouden torjunnan näkökulmasta. Vastaavia ongelmia on käytännössä kaikilla toimialoilla, joissa tulot muodostuvat pääasiassa kuluttajakaupasta ja jossa toimintaa harjoittavat

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

yksityiset elinkeinonharjoittajat. Mahdollisuus käteismaksuun on kuitenkin äärimmäisen tärkeää kuluttajille, ja sektorikohtainen erillissääntely, jolla luotaisiin rajoitteita yhden toimialan palvelujen maksuliikenteen hoitamiseen, johtaisi väistämättä liiketoiminnan ja taksimatkustamisen palvelutason heikkenemiseen ja liikevaihdon vähenemiseen. Käteismaksamista voidaan pitää myös merkittävänä yhdenvertaisuustekijänä, koska kaikilla ei ole käytettävissään maksukortteja. Erityisesti ikääntyneiden ja ulkomaalaisten tapauksessa käteismaksaminen on tärkeää. Liikenne- ja viestintäministeriö pitää ensisijaisen tärkeänä, että asiakkaat voivat jatkossakin käyttää sekä käteistä että muita yleisesti käytössä olevia maksutapoja. Liikenne- ja viestintäministeriö on selvittänyt asiaa myös Kilpailu- ja kuluttajavirastolta, joka on pitänyt mahdollisuutta käyttää yleisimpiä maksuvälineitä kuluttajien kannalta erittäin tärkeänä.

Käteismaksamiseen liittyviä ongelmia tulisi pyrkiä ratkaisemaan poikkihallinnollisilla keinoilla. Verohallinnon työryhmä on selvittänyt esimerkiksi fiskaalisten kassajärjestelmien käyttöönottoa. Käteismaksuun liittyviä harmaan talouden ilmiöitä on pyritty ehkäisemään myös muun muassa kuitintarjoamisvelvollisuudesta käteiskaupassa annetulla lailla (658/2013), jota sovelletaan myös taksitoimialalla. Laki vähentää elinkeinonharjoittajan mahdollisuutta jättää käteismaksuna saatuja tuloja merkitsemättä kirjanpitoon ja edistää ostajan mahdollisuutta havaita tällaista myyntiä. Myös kuittitiedon digitalisointi tulee helpottamaan harmaan talouden torjuntaa. Reaalitalouden RTECO ja TALTIO-hankkeessa kehitettyä eKuitti-standardin soveltamista taksiliikenteen palveluihin ollaan pilotoimassa liikennepalvelulain rajapintoja kehittävän Lippu-projektin verkostossa.

Liikenne- ja viestintäministeriö ei pidä taksisääntelyyn liittyviä lakimuutoksia tältä osin kannatettavana.

Elina Immonen
Yksikön johtajan sijainen, neuvotteleva virkamies

Joel Karjalainen
Ylitarkastaja

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite: Eteläesplanadi 16, Helsinki
Postiosoite: PL 31, 00023 Valtioneuvosto
Puhelin: 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi